

DanishShipping

København, 4. september 2024

Uddannelses- og Forskningsministeriet,
Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K

Ref.nr. 2024 - 4050

Høringssvar fra Danske Rederier vedrørende udkast til lovforslag om reform af universitetsuddannelserne i Danmark

Danske Rederier takker for muligheden for at afgive høringssvar vedrørende det fremlagte udkast til lovforslag om ændring af universitetsloven, lov om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner, lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. og udlændingeloven.

Danske Rederier ønsker at tilkendegive vores holdning til de foreslåede ændringer med særlig fokus på indførelsen af kandidatuddannelser med en normering på 75 ECTS-point samt den nye fleksible erhvervskandidatuddannelse.

Danske Rederier stiller sig generelt kritisk over for indførelsen af kandidatuddannelser med en normering på 75 ECTS-point. Vi anerkender behovet for at tilpasse uddannelsessystemet til fremtidens arbejdsmarked, men vi frygter, at en så væsentlig forkortelse af uddannelsesforløbet kan medføre en reduceret faglig dybde og kompetenceudvikling. Dette kan i sidste ende påvirke kvaliteten af de dimittender, der træder ind på arbejdsmarkedet. I rederibranchen, som Danske Rederier repræsenterer, er der behov for højt kvalificerede kandidater med dybdegående viden og evner til at håndtere komplekse problemstillinger. Vi er derfor bekymrede for, om disse korte uddannelser vil kunne levere den nødvendige faglige tyngde, som branchen efterspørger.

Danske Rederier ser positivt på forslaget om en ny fleksibel erhvervskandidatuddannelse med en normering på 75 til 120 ECTS-point. Erhvervskandidatuddannelsen, der kombinerer uddannelse og relevant beskæftigelse, er særlig relevant for vores sektor. Denne model sikrer en tættere sammenhæng mellem teori og praksis, samt muligheden for efteruddannelse af medarbejdere, hvilket Danske Rederier ser som en væsentlig mulighed for at kunne opfylde de kompetencekrav, der er i vores branche. Vi er positive over for, at disse uddannelser kan blive skræddersyet til de studerendes og arbejdsgivernes behov, og vi støtter derfor dette initiativ.

Danske Rederier anerkender behovet for fleksibilitet i uddannelsessystemet, men vi understreger vigtigheden af at bevare den høje faglige standard, som dansk erhvervsliv har brug for.

Med venlig hilsen

Anne Windfeldt Trolle

Direktør for Arbejdsmarked, Rekruttering og Uddannelse
Danske Rederier

Uddannelses- og Forskningsministeriet
Jura
Børsgade 4
1015 København K

Sendt til: hoeringssvar@ufm.dk

Vesterbrogade 32
1620 København V

Telefon 33 43 70 00
mail@danskeadvokater.dk
www.danskeadvokater.dk

13. september 2024

Høringssvar over udkast til lovforslag om gennemførelse af elementer fra aftale om reform af universitetsuddannelserne i Danmark m.v.

Danske Advokater takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Overordnede bemærkninger

Danske Advokater er danske advokatvirksomheders brancheforening. Vores [formål](#) er blandt at understøtte udvikling af branchen og styrke medlemsvirksomhederne i at rekruttere, uddanne og fastholde de bedste kompetencer med henblik på at værne om retssikkerheden.

Vores bemærkninger angår derfor som udgangspunkt alene de konsekvenser, som de foreslåede ændringer vil have for cand.jur.-uddannelsen.

Danske Advokater har stor forståelse for de politiske ambitioner, der ligger bag den politiske aftale, og Danske Advokater bakker op om de mulige ændringer, der kan føre til højere kvalitet på kandidatuddannelsen og forbedre muligheden for livslang læring.

Det er imidlertid Danske Advokatets overordnede opfattelse, at man bør vente med gennemførelsen af de foreslåede ændringer, indtil der er gennemført den involvering af aftagerne, som der er forudsat i den politiske aftale af 27. juni 2023, således at det sikres, at både de nuværende forslag og den endelige udmøntning af reformen skaber de resultater, som aftalen tilsigter.

Vi har på baggrund af de foreslåede ændringer en række bekymringer, der herunder vi blive uddybet. Særligt er vi bekymrede for, at der med forslaget bliver færre kvalificerede kandidater.

Beskæringen af kandidatuddannelsen vil medføre færre kvalificerede kandidater. I dag er dimittendledigheden tæt på nul, og kompleksiteten og belastningen i

retssystemet er øget. Vi stiller os derfor uforstående og kritiske overfor et forslag, der medfører et færre antal kvalificerede kandidater.

Der er i dag ikke en naturlig efterspørgsel efter en kortere jurauddannelse blandt hverken studerende eller aftagere, hvilket giver sig udslag i, at et meget begrænset antal af de jurastuderende afslutter deres uddannelse efter opnået bachelorgrad. For det begrænsede antal gælder, at de oftest efterfølgende ansættes i stillinger, hvor de ikke eller kun delvist gør direkte brug af deres bachelorgrad. Ved indførelse af en kortere jurauddannelse risikerer man derfor at lade en meget stor del af jurakandidaterne uddanne sig til et arbejdsmarked, der ikke vil efterspørge deres kvalifikationer.

Særligt for advokater

Advokaten har i retssamfundet en særlig stilling, der forudsætter, at der stilles tilsvarende særlige krav til både advokatens uddannelse og efteruddannelse.

Det følger af retsplejelovens kapitel 12, at det er forudsætning for at blive advokat, at man har afsluttet en dansk bachelor- og kandidatgrad i jura. Den juridiske kandidatuddannelse cand.jur. giver derved adgang til advokatuddannelsen, der er en 3-årig videreuddannelse, som advokatbranchen selv finansierer, idet den dels består af en arbejdsgiverbetalt teoretisk uddannelse med afsluttende eksaminer og en praktisk uddannelse – typisk på et advokatkontor. Uddannelsen slutter dog ikke hermed, idet der herforuden er krav om obligatorisk efteruddannelse, der er en forudsætning for at bevare sin advokatbestalling jf. retsplejeloven § 126, stk. 5.

Med den beskrevne uddannelseskæde, hvor man foruden en bachelor- og kandidatgrad i jura, hvorefter man skal gennemføre en 3-årig advokatfuldmægtiguddannelse og deltage i karrierelang obligatorisk efteruddannelse, er advokater allerede et godt eksempel på målet for regeringens ambitioner.

Hvert led i advokatuddannelsen er under en løbende forandring og tilpasning. Hvert led er derfor optimeret i henhold til de krav til advokaterne, som et stadigt mere komplekst samfund stiller. Det er ingen hemmelighed, at hvert led ligeledes er presset for at sikre, at advokaterne er bedst muligt rustet til de skiftende udfordringer, de skal kunne håndtere.

I denne uddannelseskæde indgår kandidatuddannelsen med en betydelig vægt, idet kommende advokater på universitetet bliver uddannet i alle dele af retssystemet, hvilket gør dem i stand til at forstå de underliggende sammenhænge, der er styrende for hele samfundet.

Dette vil senere gøre det muligt at specialisere advokaterne, uden at disse på noget tidspunkt risikerer at rådgive borgere og virksomheder i et vakuum, hvor man fx overser sammenhænge mellem et selskabs ejerftaler og ejernes familiemæssige status, eller hvor man overser sammenhænge mellem en god idé og de konkurrence- og/eller strafferetlige implikationer ved at benytte intern viden til at handle med børsnoterede aktier.

Uanset ambitionerne bag reformen er der en ufravigelig sammenhæng mellem antallet af ECTS-point og det slutprodukt, universiteterne skal levere til aftagerne. Ved valget mellem en kandidat med 75 ECTS-point og en med 120 ECTS-point, vil advokatbranchen til enhver tid vælge den sidste.

Konkurrence om kandidaterne kan naturligt betragtes som sundt, idet det tyder på, at universiteterne skaber et interessant produkt. Men situationen er den, at der allerede nu er tilstrækkelig konkurrence, hvilket bevirker, at dimittendledigheden er tæt på nul. Dette er ikke blot et øjebliksbillede. Det har været tilfældet i mange år.

Når universiteterne nu pålægges at lade en større del af disse kandidater gennemgå en kortere uddannelse, vil der være færre af den type kandidater, der efterspørges, og mange advokatvirksomheder kan derfor blive tvunget til at ansætte kandidater med en kortere uddannelse.

Henset til de bagvedliggende politiske ambitioner og de særlige behov som aftagerne af kandidater i jura har, bør det ved udrulningen af reformen sikres, at der ikke skæres i antallet af kandidater, der kan ansættes som advokater.

Det anbefales i den forbindelse at sikre, at bevarelsen af det øjeblikkelige kandidatudbud ikke sker ved at tillade, at kandidater med 75 ECTS-point får mulighed for at blive advokater (eller dommere), da dette vil stride mod den fordeling af uddannelsesbyrden, som det eksisterende forløb for uddannelse og livslang læring repræsenterer for advokater.

Fordeling er med til at sikre, at brugerne af retssystemet fortsat kan forvente, at kandidater, der efterfølgende er autoriseret til at rådgive om jura eller at dømme i retssager, besidder kompetencer, der i det mindste dækker et fuldstændigt overblik over reglernes sammenhæng i retssamfundet, uanset at den pågældende rådgiver via sin senere efteruddannelse har specialiseret sig i den retning, som der søges konkret rådgivning indenfor.

Det sikrer desuden også, at advokater og dommere har det samme udgangspunkt for deres forståelse af juraen, der er med til at smidiggøre domstolssystemet og sikre, at sagerne løses på et højt og retssikkerhedsmæssigt forsvarligt niveau.

Danske Advokater er derfor bekymrede for, hvordan kandidatuddannelsen i jura, som er grunduddannelsen for at blive advokat, påvirkes af reformen.

Det vil kræve tilpasninger af retssystemet, hvis kandidater med blot 75 ECTS-point skal have mulighed for at blive advokater (eller dommere), hvortil der i dag kræves en bachelor- og kandidatgrad i jura, da det må formodes, at kompetencekravene til disse positioner forudsætter, at kandidaterne har en uddannelse minimum svarende i omfang til den, der hidtil har været gældende.

Juridiske uddannelser

Der er allerede udviklet en række uddannelser beslægtet med jura, herunder cand.merc.jur. og cand.soc.jur, der giver studerende mulighed for at kombinere jura med et andet speciale. Disse kandidater kan indgå i særlige jobs med en høj ekspertise inden for særlige områder af juraen, herunder skatteretten eller arbejdsretten. Disse har – foruden en delvis jurauddannelse – også et indblik i et andet fagområde, hvilket målt på dimittendledigheden gør dem attraktive på arbejdsmarkedet.

Disse kandidater savner imidlertid den bredde, som cand.jur.-kandidaterne har opnået gennem deres 5-årige uddannelse, hvor de har haft lejlighed til at beskæftige sig med alle hovedområder af juraen på et forskningsbaseret heltidsstudie, hvilket gør dem til specialister i netop jura og ikke andre fagområder.

Uanset at de universiteter, der udbyder cand.jur.-uddannelsen i dag, benytter sig af forskellige strukturer for deres uddannelse, er der en tydelig sammenhæng mellem

studieordningernes overordnede indhold. Opdelingen i fag og forskningsområder viser ligeledes, at der består en fælles forståelse af, hvad en kandidat skal kunne, når vedkommende skal udfylde de væsentlige funktioner i retssystemet, som retsplejeloven giver adgang til.

Det bemærkes, at der også er mange kandidater, der efter endt uddannelse, supplerer deres uddannelse med andre specialer. Nogle fortsætter i dette spor i resten af deres karriere, mens andre benytter disse nye specialer til at berige en karriere i et job, som deres kandidatuddannelse i jura har givet dem adgang til, herunder som advokat eller dommer.

Behov og risiko

Behovet i retssystemet tilsiger, at der hvert år udklækkes flere kandidater i jura, og på grund af den øgede kompleksitet, der både skyldes flere vedtagne love end nogensinde samt disses samspil med internationale regler, herunder ikke mindst EU-regulering, er der snarere brug for mere end mindre tid for de studerende til at færdiggøre deres studier.

Forslaget til universitetsreformen, der i det hele taget overser de forskellige behov, som de enkelte uddannelser har, overser tilsyneladende denne problemstilling, og stiller de juridiske uddannelsesinstitutioner i en vanskelig situation, hvor de på den ene side har en række aftagere, der sukker efter flere færdiguddannede kandidater, hvilket holder dimittendarbejdsløsheden tæt på nul, samtidig med at de med reformen begrænses i muligheden for at producere de kandidater, som aftagerne efterspørger.

Som aftager vil dette problem selvfølgelig være løst i et vist omfang, hvis man samtidig tilpasser retsplejelovens regler, således at også en 75 ECTS-point-kandidat har en tilstrækkelig uddannelse til at blive advokat eller dommer. Dette er en opgave, som ikke kan løses uden grundige undersøgelser af, om en kortere uddannelse end 120 ECTS-point kan opfylde de krav, der stilles hertil.

I givet fald vil det være nødvendigt for advokatbranchen at vide, hvordan vi kan være sikre på, at kandidater med en 75 ECTS-point-uddannelse kan indgå på lige fod med kandidater med en fuld uddannelse, og hvorvidt man kan forvente, at disse har tilstrækkelig forståelse for det samlede retssystem og dermed kan udstyres med fuldmagt til at håndtere sager og klienter i henhold til de strenge ansvarsmæssige krav, der stilles til advokater.

Advokatbranchen er opmærksom på, at der i dag er såvel en obligatorisk advokatfuldmægtiguddannelse samt obligatorisk, løbende efteruddannelse, der sikrer, at kandidater videreuddannes i den retning, som er nødvendig for at fungere som advokat i dagligdagen. Men denne videreuddannelse forudsætter netop, at de færdige kandidater fra universiteterne har et grundniveau og en generel forståelse for retssystemet, der kan bygges videre på.

Som følge af den nævnte kompleksitet er der opstået en specialisering også i advokatbranchen, der betyder, at grunduddannelsen har fået en endnu vigtigere rolle, da den i mange tilfælde er det eneste sted, juristerne har haft mulighed for at stifte bekendtskab med alle dele af retssystemet. Når der skæres i kandidatuddannelsen, skærer man samtidig i den grundviden, som den videregående advokatuddannelse forudsætter. Det giver anledning til bekymring.

Ny fleksibel erhvervskandidatuddannelse

Idet der henvises til de foregående bemærkninger under punkt 3.1, der også gør sig gældende for den fleksible erhvervskandidatuddannelse, skal der også kommenteres på denne.

Der er på såvel Syddansk Universitet og Københavns Universitet etableret fleksible uddannelser, der har fået en blandet modtagelse blandt de studerende. Set fra et aftagerperspektiv er Danske Advokater tilhænger af, at der gives disse muligheder.

Realiteten synes at være, at det hovedsageligt er studerende, der benytter fleksibiliteten til at bibeholde et hel- eller deltidsjob på en offentlig arbejdsplads, og det er efter Danske Advokaters erfaringer usædvanligt, at fleksibiliteten udnyttes til at arbejde på et advokatkontor.

Baggrunden herfor skal nok søges i, at jurastuderende allerede i væsentligt omfang har fritidsarbejde på fagrelevante arbejdssteder, herunder advokatkontorer, hvor de typisk arbejder i ca. 15 timer om ugen. Det har vist sig muligt at færdiggøre sit heltidsstudie på normeret tid, uanset at man har dette arbejde, hvorfor behovet for en fleksibel erhvervskandidatuddannelse er mindre presserende blandt jurastuderende i forhold til andre uddannelser.

Det har blandt andet haft den betydning, at der ikke på Københavns Universitet har været en søgning på uddannelsen, der har kunnet begrunde det store arbejde, der lægges i uddannelsen.

Danske Advokater vil ikke udtale sig imod, at der også på jura gives mulighed for at udbyde fleksible uddannelser, men det anbefales, at der ikke påtvinges jurauddannelserne nogen forpligtelse hertil, idet ressourcerne formentlig kan anvendes bedre, når behovet herfor synes begrænses på netop disse uddannelser.

Under alle omstændigheder bør der være en grundig drøftelse herom mellem de involverede parter, herunder os som aftagere, før der udfærdiges en sådan ordning.

Afsluttende bemærkninger

Det juridiske felt er blevet mere kompleks og der ses øget regulering. Det kræver højtuddannede jurister og advokater, der kan gennemskue de komplekse regler. Der uddannes og efterspørges også mange jurister – og de skal være kompetente.

Med henvisning til ovenstående bekymringer anbefaler vi samlet set, at tempoet sættes ned, således at der i sidste ende bliver lavet en hensigtsmæssig reform, der kan opfylde målsætningen, og som også alle vi aftagere af kandidaterne kan se os selv i.

Danske Advokater står gerne til rådighed for uddybende spørgsmål eller dialog.

Med venlig hilsen

Danielle Løw
Juridisk konsulent
Danske Advokater

CZESLAW KOZON

ROMERSK-KATOLSK BISKOP AF KØBENHAVN

GL. KONGEVEJ 15

DK-1610 KØBENHAVN V

Uddannelses- og Forskningsministeriet

Jura

Børsgade 4

1015 København K.

13. september 2024

Høring over udkast til lovforslag om gennemførelse af elementer fra aftale om reform af universitetsuddannelserne i Danmark m.v., ref.-nr. 2024-4050

På Den katolske Kirkes vegne takker jeg for muligheden for at blive inddraget i ovennævnte høring. Vi har ingen kommentarer til lovforslaget.

Med de venligste hilsner

+ Czeslaw Kozon

Romersk-katolsk biskop af København